

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 13.12.2022. Nr. 16/6-3

Atzinums par 2022. gada 28. novembrī saņemto iesniegumu par pieci.lv 21. novembra raidījumu “kā ir būt” #kailums

2022. gada 28. novembrī sabiedrisko mediju ombuds Anda Rožukalne saņēma elektroniski parakstītu vēstuli (turpmāk – Iesniedzējs vai Iesniegums), kurā Iesniedzējs lūdz ombudu sniegt atzinumu par Latvijas Radio 5 raidījumu cikla "kā ir būt" publicēto vizualizāciju sociālās tīklošanās vietnes Facebook (META) (turpmāk - FB) kontā <https://www.facebook.com/piecilv/photos/pcb.2353121081502103/2353143148166563/>.

Iesniedzējs ievērojis, ka konkrētais ieraksts (turpmāk arī – raidieraksts) varētu būt saistīts ar uzņēmuma OnlyFans slēptu popularizēšanu sabiedriskā medija saturā.

Lai skaidrotu Iesniegumā minēto, 29.11.2022. Latvijas Radio (LR) galvenajai redaktorei Anitai Braunai un pieci.lv galvenajai redaktorei Laurai Lauziniecei tika nosūtīta ombuda vēstule Nr. 117/3-3, kurā, saistībā ar Iesniegumu, tika uzdots šāds jautājums:

Kā jūs komentētu iesniegumā teikto, ka šis raidieraksts un tā kontekstā veidotā vizualizācija (sk. zemāk), kas, līdz ar citiem citātiem publicēta Facebook platformā <https://www.facebook.com/piecilv/photos/pcb.2353121081502103/2353143148166563/> uzskatāma par vietnes OnlyFans slēpto reklāmu? Lūdzu, šo jautājumu izvērtēt arī kontekstā ar saturu, kas iekļauts raidierakstā (īpaši no 45 minūtes).

Lai veidotu atzinumu, ombuds no 28. novembra līdz 13. decembrim iepazinās ar Iesniegumā minētā raidieraksta saturu, publikācijām par OnlyFans, izvērtēja normatīvo regulējumu, kas skar Iesniegumā minētos jautājumus un sazinājās ar LR atbildīgajiem darbiniekiem.

Izvērtējot iesniegumu, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda
Rožukalne

konstatē:

[1] 2022. gada 28. novembrī saņemtajā vēstulē minēts, ka pieci.lv FB kontā, informējot par podkāstu pieci.lv 21. novembra raidījumu “kā ir būt” #kailums, minēts sekojošs raidījuma viesņas OnlyFans satura veidotājas Helēnas Robežnieces teiktā citāts: "Puse no pārliecības, kas ir manī, ir nākusi tieši pateicoties tam, ka es sāku veidot saturu OnlyFans".

Iesniedzējs uzdod šādus jautājumus ombudam:

- 1) Vai šāda publikācija nav uzskatāma par zīmola atpazīstamības kampaņu jeb slēptu reklāmu?
- 2) Vai Ombuda vērtējamā konstatējams pārkāpums mediju darbā?

2022. gada 12. decembrī ir saņemta vēstule Nr. 210/B2-6.6N, kurā sniegta LR galvenās redaktora Anitas Braunas atbilde uz ombuda jautājumu par Iesniegumu.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda
Rožukalne

secina:

[2] Ombuds ir saņēmis iesniedzēja Iesniegumu, kurā raidierakstam veltīta informācija FB tiek vērtēta kā konkrēta zīmola slēpta reklamēšana.

[3] LR kanāla pieci.lv 21. novembra raidījumā “kā ir būt” #kailums saturu veido pieci.lv žurnālistes Elīnas Baltskaras vadīta personības intervija ar OnlyFans satura veidotāju Helēnu Robežnieci, kurā apspriests viņas darbs platformā un pārdomas par dažādiem ķermeņa kailuma aspektiem, daudzkārt pieminēta platforma OnlyFans, raksturojot procesu, kā un kāpēc raidījuma viesņa izvēlējusies tajā radīt saturu un piedāvāt to par samaksu. Pieci.lv vietnē, raidījuma pieteikumā minēts, ka OnlyFans pārsvarā tiek izmantots “maksas seksuālā satura publicēšanai”.

[4] Izvērtējot publikācijas par OnlyFans vietni, var konstatēt, ka šīs vietnes darbība tiek apspriesta šādos tematos un kontekstos:

- vietne, kas attīstījusies pandēmijas laikā, pārveidojot “sekso darbinieku”, mūziķu un tīmekļa influenceru ienākumu gūšanas iespējas un rīcību digitālajā

vidē;

- vietnes nopelni, radot drošāka darba platformu “sekса darbiniekiem” pandēmijas laikā (piemēram, <https://www.nytimes.com/2019/02/09/style/onlyfans-porn-stars.html>);
- izmaiņas vietnes darbības nosacījumos un darbības vadlīniju veidošana, lai piesaistītu investorus un iegūtu to uzticēšanos (piemēram, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-08-19/onlyfans-to-block-sexually-explicit-videos-starting-in-october>);
- informācija, kas par vietni būtu jāzina vecākiem, kuru bērniem, iespējams, varētu būt pieejams tās saturs (piemēram, <https://www.internetmatters.org/hub/news-blogs/what-is-onlyfans-what-parents-need-to-know/>);

Izpētes gaitā tika secināts, ka vairākās Latvijas tīmekļa vietnēs, vai to izklaides sadaļās novembra beigās publicēta līdzīga informācija par OnlyFans satura veidotājiem, izmantojot tikai satura radītāju pieredzi (piemēram, <https://izklaide.tv3.lv/slavenibas/pasmaju-slavenibas/liene-usakova-par-onlyfans-videjais-latvietis-nav-mans-klients/>).

[5] LR galvenā redaktore Anita Brauna, atbildot uz ombuda jautājumu par Iesniegumā minēto, raksta:

“./..šī temata kontekstā būtisks ir fakts, ka intervētā persona darbojas platformā *OnlyFans*, līdz ar to raidierakstā un tā satura atspoguļošanā sociālajos medijos nevarēja izvairīties no platformas nosaukuma pieminēšanas un tās popularitāti raksturojošu datu sniegšanas. Sociālajos tīklos izmantotais raidieraksta viešņas citāts “Puse no pārliecības, kas ir manī, ir nākusi tieši pateicoties tam, ka es sāku veidot saturu *OnlyFans*” ir kodolīgs sarunas atspoguļojums. Ja autori izvairītos no platformas minēšanas konkrētajā publicētajā materiālā, tad pieci.lv sociālo tīklu lietotājam nebūtu skaidrs, par kāda satura veidošanu stāsta raidieraksta epizodes viešņa.

Ar slēpto reklāmu medijos saprot neapzīmētas, kādam izdevīgas informācijas publicēšanu, ja par to saņemta samaksa, bet auditorijai nav iespējams šo saturu atšķirt no redakcijas veidota satura. Par šī raidieraksta veidošanu tā autori vai Latvijas Radio nav saņēmuši samaksu, līdz ar to tā nav uzskatāma par slēpto reklāmu.”

[6] 21. novembrī publicētais pieci.lv raidieraksts “kā ir būt” #kailums ir saruna ar OnlyFans satura radītāju, kurā netiek uzdoti jautājumi vai klausītājiem piedāvāta konteksta informācija par vietnes darbības saistību ar sabiedrībā pretrunīgi vērtētu

jautājumu – seksuāla satura piedāvāšana par maksu, kas no žurnālistikas viedokļa prasītu rūpīgu izvērtējumu un vispusīgu atspoguļojumu. Sarunas laikā nav pieminēti arī citi būtiski jautājumi, piemēram, vai par vietnē OnlyFans saņemto atalgojumu tiek maksāti nodokļi, kā tiek iegūti līdzekļi investīcijām satura radīšanā, kādi varētu būt šāda satura veidošanas riski un citi. Tāpēc var konstatēt, ka raidījumā kopumā vienpusīgi dota iespēja raksturot viena cilvēka pieredzi, kas attiecas uz satura veidošanu OnlyFans, lēmumiem, kas pieņemti, lai veidotu maksas saturu šajā vietnē, psiholoģiskām pārdomām par kailumu un vispārīgi, nekādos faktos vai datos nebalstīti pārspridumi par to, kā to vērtē citi cilvēki. Satura vienpusīgums arī rada iespaidu, ka pārāk izcelta tikai vietne OnlyFans.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Anda

Rožukalne

atzīst:

[7] 21. novembrī publicētā pieci.lv raidieraksta “kā ir būt” #kailums saturā ir vienpusīgi atspoguļota vietnes OnlyFans darbība, bet nav pierādījumu, ka tā ir šīs vietnes slēpta reklamēšana. Tomēr raidījumā pietrūkst sekošana profesionālai žurnālistikai nozīmīgām satura veidošanas pieejām, tāpēc vienpusīga vienas vietnes pieminēšana rada iespaidu, ka satura izvēle un tā publicēšana noteiktā laikā un noteiktā satura rāmējumā ir iniciēta no ārpusē, tādējādi neapzināti pārkāpjot neatkarības principu un objektivitātes profesionālo vērtību, kas paredz, ka “Sabiedriskie mediji satura izklāstā balstās uz faktiem, izmanto informāciju, kas palīdz saprast kontekstu, un gādā, lai izskan tematam, žanram vai raidījuma formātam būtiskie argumenti un viedokļi”.

[8] Veidojot 21. novembra pieci.lv raidieraksta “kā ir būt” #kailums saturu, pārkāptas šādas sabiedrisko plašsaziņas mediju redakcionālo vadlīniju profesionālās ētikas normas, kas atrodamas vadlīniju 2.2. sadaļā “Darbs ar informācijas avotiem”:

- Žurnālists kritiski izvērtē informācijas avotu uzticamību, to motivāciju gūt labumu sev vai nodarīt kaitējumu citiem.
- Žurnālistam ir jāpārbauda arī informācija, kura ir bijusi iepriekš publicēta.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas

līdzekļu ombuds

Anda Rožukalne